

Hieronymus

Bogen

Omnium poerum divi Eusebii Hieronymi Stridonensis...Erasmi Roterodami opera emendata. 1516. 3 bind.

Dette værk er interessant af tre grunde: Dets forfatter, dets udgiver og dets udgivelsesår.

Først året: I 1516 befinder vi os midt i renæssancen. Året efter slog **Martin Luther** sine 95 teser op på kirkedøren i Wittenberg og udløste Reformationen og splittelsen mellem den katolske og protestantiske kirke. Dernæst **forfatteren: Hieronymus**, en af oldkirkens katolske såkaldte "kirkefædre" i det 4.-5. årh. e.Kr. Og endelig **udgiveren: Erasmus af Rotterdam**, en af de vigtigste skikkelser i den nordeuropæiske renæssance i begyndelsen af 1500-tallet og ophavsmanden til den videnskabelige retning, der siden er gået under navnet "humanisme". Sandsynligvis er værket trykt af **Erasmus'** ven, bogtrykkeren **Johan Froben** i Basel.

Udgivelsesåret berettiger tillige til at indlemme bogen i skolens absolutte **top-ti over dens ældste biblioteksbøger**. Trods alderen på over 500 år fremtræder bogens tre kæmpebind i god fysisk form. Titelordene "*omnium poerum*" viser hen til, at vi her har at gøre med **Hieronymus'** "samlede værker", hvilket siger ikke så lidt.

At er sådant værk blev formuleret på det mest formfuldendte latin, man kan ønske sig, fortæller også, hvad **renæssancehumanismen** i høj grad gik ud på: At gå tilbage til kilderne - "ad fontes", som man sagde: Studere dem, oversætte dem, kommentere dem – de store tænkere fra oldtiden. Nu ikke de gamle hedenske grækere og romere, men nogle af de første og største autoriteter inden for **den kristne – ikke mindst katolske – kirke**.

Forfatteren

Den hellige **Hieronymus** (ca. 347-420) var en af **oldkirkens berømteste teologer**. Efter en opvækst i byen Stridon i Dalmatien (en del af det nuværende Kroatien) kom han til Rom, hovedstaden i det forhen så stolte og mægtige rige. Nu – i senantikken – var forholdene i

total opløsning og moralsk forfald. **Hieronymus** så det som sit kald at omvende folk til et liv i religiøs fromhed og opløftelse. Selv levede han i en periode som eneboer i den syriske ørken, hvor han stred mod de sværeste anfægtelser. Sine dage endte han efter sigende i Betlehem det selvamme sted, hvor **Jesus** blev født. Hans bidrag til teologien bestod først og fremmest i udarbejdelsen af den romersk-katolske bibeloversættelse,

Vulgata (= 'den almindeligt udbredte bibel').

Mere end tusind år senere udgav så den **nederlandske teolog og filosof Erasmus Roterodamus** (1469-1536) den del af **Hieronymus'** værker, som disse tre bind består af. Højest sandsynligt var bag-

grunden, at **Erasmus** netop på den tid – 1516 – var i gang med at udgive **Det Ny Testamente** på såvel græsk som latin. **Erasmus** var kendt over det meste af Europa og var stærkt kritisk overfor den katolske kirke som institution betragtet. Men hans vision var, at man ved at samordne Biblens og kirkefædrenes trosopfattelse med den antikke filosofis idealer kunne bidrage til at **reformere kirken indefra** i stedet for at spalte den.

Baggrunden

Hvad sker der, når vi dør – og navnlig bagefter? Er der et liv efter døden? Og er det noget, vi behøver at bekymre os om allerede i levende live? Og hvad med dommedag? De sidste tider? Verdens undergang? Hvornår kommer den/de? Og hvad sker der så? Den slags kan man få megen god tid til at gå med at spekulere over. For måske bare at ende i, at det ved vi stort set intet om – så lad os nu bare snakke om noget andet!

Men er det nu også rigtigt? For en ting er, at de fleste sikkert et eller andet sted alligevel gerne vil se et **mønster** i det hele – livet og døden. En anden ting er, at mange så tyr til **religionen** i deres søgen efter et svar. Og noget helt tredje er de **fortolkninger** af samme spørgsmål, som tidligere teologer, mystikere og filosoffer har bidraget med. Det var lige akkurat det, **Hieronymus** – blandt meget andet – gjorde i sit enorme forfatterskab.

Hans tid lagde i den grad op til det: Konstant var Romerriget udsat for angreb – barbariske, vandaliserende stammer myldrede gang på gang ind over grænserne – og ingen anede, hvad man skulle stille op. I den situation er det ikke svært at forstå, at selv lærde mennesker som **Hieronymus** blev grebet af en følelse af verdens snarlige undergang. Og søgte efter alternativer for i det mindste at gøre noget, der rakte ud over det almindelige herskende kaos – måske ind i evigheden...

Hieronymus' svar var askese, afholdenhed. Udgangspunktet var en klippefast tro på en sammenhæng mellem livet her på jorden og et hinsidigt, evigt liv efter døden. I virkeligheden er det liv, vi dødelige lever, **én lang pilgrimsvandring**, hvor målet er ikke at stå tomhændet, når man står ansigt til ansigt med Gud på den yderste dag.